



มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน
สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขน เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพ มีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ มีความเป็นสากล มีความเหมาะสมกับประเทศไทย เป็นที่ยอมรับทั้งภายในและระดับสากล ซึ่งการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะในการประกอบอาชีพของบุคลากรในสาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ โดยผ่านการฝึกอบรม และสร้างโอกาสในการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายจัดทำ พัฒนา และเผยแพร่มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพเป็นที่รับรู้ และยอมรับในทุกภาคส่วน เพื่อเป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานบุคลากรให้มีสมรรถนะ โดยผ่านการรับรองจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการจ้างงาน และเป็นการกำหนดค่าตอบแทนที่ตรงกับความสามารถได้มากขึ้น และสอดคล้องกับการทำงานในปัจจุบัน

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

N/A

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์

อาชีพนักแสดงโขนลิง ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
0141	รำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง
0142	รำกราวตรวจพลโขนลิง
0143	แสดงกระบวนท่ารบโขนลิง
0144	ตีบทและใช้บทตามบทบาทย์-เจรจาโขนลิง

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขาการแสดงศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์ อาชีพนักแสดงโขนลิง ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ผู้ที่ได้รับการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ นักแสดงโขนลิง ระดับ 4 นี้ ต้องมีความสามารถในการอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง ปฏิบัติการรำน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิงตามที่กำหนด และสามารถอธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำกราวตรวจพลโขนลิง

ปฏิบัติการรักษารวบรวมผลงานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้านตามที่กำหนด และสามารถอธิบายนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำนาฏศิลป์ ปฏิบัติการรักษารวบรวมผลงานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้านตามที่กำหนด และสามารถอธิบายความหมายในการตีบทและใช้บทโขนลิงที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปฏิบัติการตีบทและใช้บทโขนลิงตามบทบาท-เจรจา และสถานการณ์ที่กำหนด

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1. มีประสบการณ์ในการแสดงโขน ไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 2. มีหลักฐาน ความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความสามารถในการแสดงนาฏศิลป์ไทยขั้นพื้นฐาน (มีความรู้เกี่ยวกับนาฏยศัพท์ และภาษาท่าทางนาฏศิลป์ ตลอดจนมีทักษะปฏิบัติในการแสดง มีลีลาการใช้ท่าทำได้ตามหลักนาฏศิลป์ สามารถแสดงท่าทำได้ตรงตามจังหวะ และทำนองเพลงพื้นฐานของการแสดงโขน)
- 3. ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพนักแสดงโขนลิง ระดับ 4 ต้องมีประสบการณ์ตามหน่วยสมรรถนะและมีผลงานเชิงประจักษ์มาแสดง

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

อาชีพนักแสดงสมทบโขนลิง

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

- 0141 รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง
- 0142 รำกรวตรวางพลโขนลิง
- 0143 แสดงกระบวนการทำโขนลิง
- 0144 ตีบทและใช้บทตามบทบาท-เจรจาโขนลิง

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
เพื่อสืบทอดมรดก สงวนรักษาและต่อยอดศิลปะไทยและวัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่มาตรฐานสากล	01	แสดงโขนเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดต่อยอดสร้างสรรค์	014	แสดงโขนลิง

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
014	แสดงโขนลิง	0141	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง	01411	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ในการรำเพลงหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง
				01412	รำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิงตามที่กำหนด
		0142	รำกรวดตรวจพลโขนลิง	01421	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำกรวดตรวจพลโขนลิง
				01422	รำกรวดตรวจพลโขนลิงตามที่กำหนด
		0143	แสดงกระบวนท่ารบโขนลิง	01431	อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนท่ารบโขนลิง
				01432	รำกระบวนท่ารบโขนลิงตามที่กำหนด
		0144	ตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนลิง	01441	อธิบายความหมายในการตีบท และใช้บทโขนลิงที่เกี่ยวข้อง
				01442	รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจาโขนลิงตามที่กำหนด

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และ ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับความรู้และทักษะการรำหน้าพาทย์หน้าพาทย์นักแสดงสมทบโขนลิง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สหิทธิการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ท่วงท่าที่เกี่ยวกับซึ่งมีความสัมพันธ์กับเพลงหน้าพาทย์ ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น เช่น เดินฉะ เลาะเลาะ เก้ง หย่อง ยักคอก ปีกกา ลงวง จีบสอดสูง กระทับสามเหลี่ยม กระทับพัน กระทับกลับ ผาลา แทงพระขรรค์ เก็บ ตะลิกตัก เสือลากหาง บ้องหน้า กระโดดคว่ำ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนท่ารำเพลงหน้าพาทย์ตามเพลงที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 3 เพลง เช่น เพลงตระนิมิต เพลงรุกรัน เพลงเสมอข้ามสมุทร เป็นต้น

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติกรำหน้าพาทย์นักแสดงสมทบ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

นาฏยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

หน้าพาทย์ หมายถึง เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบอากัปกริยา อารมณ์ หรือการแสดงอิทธิฤทธิ์ของตัวละครในการแสดงโขน ซึ่งผู้แสดงจะต้องรำตามจังหวะ หน้าทับ และทำนองเพลงที่กำหนดไว้

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ อาวุธพระขรรค์ลิง ตรี เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0142
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ รักษารวดตรวจพลโขนลิง
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ☒ ปรับปรุง ☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการรักษารวดตรวจพลโขนลิง โดยสามารถอธิบายและปฏิบัติงานภายใต้การรักษารวดตรวจพลโขนลิง เช่น ลงเสี้ยว หลบฉาก เดินบ๊ะเท่งบ๊ะ เลาะเลาะ กระทับพัน กระทับกลับ ไขตัว เกา กระทับกลับจับสอดมือ กระทับสามเหลี่ยม ลงวงเงื้อ แหงพระขรรค์ ท่า 1 ท่า 2 ท่า 3 ท่า 4 ท่า 5 ท่า 6 ท่า 7 เหลียว เดินถึง ตีลังกาหม้วน อันธพาล พาสุนัข หงายหลังถีบกลับ เป็นต้น และแสดงการรักษารวดตรวจพลโขนลิง ตามที่กำหนด เช่น กรวาววีรชัยลิง กรวาวตรวจพลฉากที่ 1 กรวาวตรวจพลฉากที่ 2 กรวาวตรวจพลฉากที่ 3 และร่ายอาวุธต่าง ๆ เช่น พระขรรค์ลิง ศรี

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01421 อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรักษารวดตรวจพลโขนลิง	1. อธิบายความหมายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรักษารวดตรวจพลโขนลิง 2. อธิบายความหมายของ การรักษารวดตรวจพล	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01422 รักษารวดตรวจพลโขนลิงตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนการรักษารวดตรวจพลโขนลิง ที่กำหนด 2. ปฏิบัติกระบวนการรักษารวดตรวจพลโขนลิง ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลองและ ทำนองเพลง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

ปฏิบัติกระบวนการรักษารวดตรวจพลโขนลิงตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลองและทำนองเพลง ได้ถูกต้องตามที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

รู้นาฏยศัพท์พื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะท่าที่ใช้ในการฝึกหัด เพื่อใช้ในการรักษารวดตรวจพลโขนลิง ในการแสดงโขน

ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายในการแสดงต่าง ๆ ของวงการนาฏศิลป์ไทย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการรำกรวดตรวจพล โขนลิง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาคิการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ฎาษฎัพที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีความสัมพันธ์กับกรวดตรวจพล ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น ลงเสี้ยว หลบฉาก เดินปะเท่งปะ เลาะเลาะ กระทับพัน กระทับกลับ ไขด้ว เภา กระทับกลับจับสอดมือ กระทับสามเหลี่ยม ลงวงเง้อ แทงพระขรรค์ ท่า 1 ท่า 2 ท่า 3 ท่า 4 ท่า 5 ท่า 6 ท่า 7 เหลี้ยว เดินถึง ดิลงกาหม้วน อันธพา พาสูริน หายหลังถึกลับ ฯลฯ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนท่ากรวดตรวจพลที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 2 เพลง เช่น กรวดวีรชัยลึง กรวดตรวจพลฉากที่ 1 กรวดตรวจพลฉากที่ 2 กรวดตรวจพลฉากที่ 3

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการรำกรวดตรวจพล ตลอดจนองค์ประกอบของการรำกรวดตรวจพลที่แสดงลักษณะและรูปแบบของกระบวนท่ารำ

นาฎยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

รำกรวดตรวจพล หมายถึง กระบวนท่ารำที่แสดงลีลาการจัดทัพ ตรวจพล เพื่อแสดงความพร้อมของกองทัพก่อนการออกรบ ระหว่างฝ่ายพลับพลา กับฝ่ายลงกา ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามลักษณะของการปฏิบัติกระบวนท่ารำประกอบเพลงหน้าพาทย์ และอุปกรณ์ประกอบการแสดงตามบทบาทของตัวละคร

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ พระขรรค์ลึง ตรี เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฎศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ0143
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะแสดงกระบวนการทำรูปปั้น
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการรำกระบวนการทำรูปปั้นโดยสามารถอธิบายและปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของครูฝึกสอน เช่น จับ 1 จับ 2 (สามที่ไขว้) จับ 3 (หกกั้ว) จับ 4 (ท่าตาย) ลอย 1 ลอย 2 ลอยสูง 1 ลอยสูง 2 ท่ารับ เงื่อพระขรรค์ ขยับพระขรรค์ ชู เข้ม ย่างสามชุก เป็นต้น และแสดงการรำกระบวนการทำรูปปั้นตามที่กำหนด เช่น ท่ารับตัวดี กระบวนท่าทำรูป กระบวนท่าจับ 1-4 กระบวนท่าขึ้นลอย 1-2 ท่าตีพลาต เป็นต้น

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01431 อธิบายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทำรูปปั้น	1. อธิบายความหมายนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการรำกระบวนการทำรูปปั้น 2. อธิบายความหมายของ กระบวนท่ารับ โขนลิง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01432 รำกระบวนการทำรูปปั้นตามที่กำหนด	1. ปฏิบัติกระบวนการทำรูปปั้นที่กำหนด 2. ปฏิบัติกระบวนการทำรูปปั้น ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และทำนองเพลง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ปฏิบัติการรำกระบวนการทำรูปปั้นได้ตรงตามจังหวะและหน้าทับ ตามที่กำหนด
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
รู้นาฏยศัพท์พื้นฐานในการปฏิบัติกระบวนการทำรูปปั้น

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมิน และควรที่จะใช้ประกอบร่วมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับความรู้และทักษะการรำกระบวนท่ารบโขนลิง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สาทิตการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่องาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะรู้ท่วงท่าที่เกี่ยวกับซึ่งมีความสัมพันธ์กับกราวรำตรวจพล ที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 5 คำ เช่น จับ 1 จับ 2 (สามที่ไขว้) จับ 3 (หกกั๊ด) จับ 4 (ท่าตาย) ลอย 1 ลอย 2 ลอยสูง 1 ลอยสูง 2 ท้ารบ เจื่อพระขรรค์ ขยับพระขรรค์ ชู เข้ม ย่างสามชুম
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติกระบวนท่ารำกราวตรวจพลที่กำหนดไว้ อย่างน้อย 2 กระบวนท่า เช่น ท่ารบตัวดี กระบวนท่าท้ารบ กระบวนท่าจับ 1-4 กระบวนท่าขึ้นลอย 1-2 ท่าตีพลาด

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของกระบวนท่ารบ ตลอดจนองค์ประกอบร่วมระหว่างปฏิบัติกระบวนท่ารบ ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

นาฏยศัพท์ หมายถึง คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการอธิบายการปฏิบัติท่ารำในการแสดงโขน ซึ่งประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างของกระบวนท่า ใช้สำหรับสื่อสารบทบาท และกิริยาของตัวละคร

กระบวนท่ารบ หมายถึง กระบวนท่าการสู้รบของตัวละคร ระหว่างฝ่ายพลับพลา กับฝ่ายลงกา ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ โดยผู้แสดงจะต้องมีทักษะและความชำนาญในการใช้อาวุธ ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับกระบวนท่ารบของนักแสดงโขนพระ นักแสดงโขนยักษ์ และนักแสดงโขนลิง ในระหว่างการปฏิบัติการแสดงที่สามารถแสดงขึ้นเชิงและลีลาประกอบได้อย่างถูกต้อง

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ พระขรรค์ลิง ตรี เป็นต้น
 2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ
- กรณีการทดสอบหน่วยสมรรถนะ กระบวนท่ารบ ผู้เข้ารับประเมินจะต้องจัดเตรียมนักแสดงร่วมที่มีสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างปฏิบัติการทดสอบสมรรถนะดังกล่าว ได้แก่ นักแสดงโขนพระ นักแสดงโขนยักษ์ และนักแสดงโขนลิง พร้อมด้วยชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ0144
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โชนลิง
3. ทบทวนครั้งที่N/A
4. สร้างใหม่☒ปรับปรุง☐

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ISCO - 08 รหัสอาชีพ 2655 นักแสดงโขน/ละครใน/ละครนอก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

หน่วยสมรรถนะนี้ประกอบไปด้วยความรู้และทักษะในการรำตีบทโชนลิง ตามบทพากย์-เจรจา โดยสามารถอธิบายความหมายของบทพากย์-เจรจา และปฏิบัติการใช้บทได้ ตลอดจนองค์ประกอบของการรำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา ตามที่กำหนด เช่น บทพากย์รล บทพากย์เบ็ดเตล็ด บทสุครีพจัดทัพ

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

นักแสดงโขน

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01441 อธิบายความหมายในการตีบท และใช้บท โชนลิงที่เกี่ยวข้อง	1. อธิบายความหมายของบทประพันธ์ในการรำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โชนลิง 2. อธิบายความหมายของภาษาท่าที่เกี่ยวข้องในการรำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โชนลิง	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน
01442 รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โชนลิงตามที่กำหนด	1. รำตีบทและใช้บทตามบทพากย์-เจรจา โชนลิง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำหนด 2. รำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โชนลิง ที่กำหนด ตรงตามจังหวะหน้าทับ ไม่กลอง และท่วงทำนองของการพากย์-เจรจา	การสาธิตการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมผลงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

- (ก) ความต้องการด้านทักษะ
ปฏิบัติการรำตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา ได้ตามที่กำหนด
- (ข) ความต้องการด้านความรู้
รู้ความหมายของบทและปฏิบัติกระบวนท่ากระบวนท่ารำตีบทโชนลิง ตามบทพากย์-เจรจา

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผลงานการแสดงที่นำเสนอผ่านภาพถ่าย VDO หรือสื่อ Social media ในรูปแบบต่าง ๆ
2. เกียรติบัตร วุฒิบัตรเกี่ยวกับการแสดงโขน และ/หรือ
3. เอกสารรับรองและผลการประเมินจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการอบรมในหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการแสดงโขน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการตีบทใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา โขนลิง

(ง) วิธีการประเมิน

1. สวัสดิการปฏิบัติงาน
2. แฟ้มสะสมผลงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการทำงาน รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรที่ใช้ หรือข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องรู้ความหมายของการตีบทและใช้บท ความหมายของบทละครตามคำพากย์และเจรจาโขนลิง
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องปฏิบัติตามการรื้อตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา ได้ตามที่กำหนด ได้แก่ รื้อตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจา ได้แก่ บทพากย์รื้อ บทพากย์เบ็ดเตล็ด บทสุครีพจัดทัพ

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ผู้เข้ารับการประเมินต้องเข้าใจขอบเขตความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับความหมายและการนำไปใช้ ของการตีบทและใช้บท ตามบทพากย์-เจรจาโขนยักษ์ ตลอดจนองค์ประกอบระหว่างปฏิบัติ การตีบทและใช้บท ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ที่สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมหรือให้ผู้แสดงด้วยกันทราบ ด้วยภาษาท่าทางตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย

ภาษาท่า หมายถึง ท่าทางที่ประดิษฐ์ขึ้นให้วิจิตรและสวยงาม เพื่อสื่อความหมายแทนคำพูด อิริยาบถ อาการ และอารมณ์ความรู้สึก
โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการทำ “นาฏยศัพท์” เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อการสื่อความหมายตามบทพากย์-เจรจา หรือบทขับร้อง หมายถึงการรื้อทวนบท ประกอบเพลงดนตรีของนาฏกรรมการแสดง โดยสามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

- 1) เพื่อแสดงแทนคำพูด เช่น ขอ รับ ปฏิเสธ สั่ง เรียก ฯลฯ
- 2) เพื่อแสดงอิริยาบถและกิริยาอาการ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ฯลฯ
- 3) เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกภายใน เช่น ยิ้ม รัก โกรธ ตีใจ เศร้าโศก เสียใจ รื่นเริง ฯลฯ

การตีบทและใช้บท มักใช้ต่อเนื่องกันตามสถานการณ์ โดยในแต่ละคำมีความหมายคือ

ตีบท หมายถึง การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบการแสดงโขน เพื่อนำเสนอเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร
สู่ความมุ่งหมายหลักในการถ่ายทอดเนื้อหาวรรณกรรม และสื่อสารความหมายตามบทพากย์-เจรจา และบทร้อง

ใช้บท หมายถึง การแสดงภาษาท่าทางนาฏศิลป์ประกอบอากัปกริยาอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ถูกกำหนดไว้ในเนื้อเรื่อง
ประกอบเพลงหน้าพาทย์ รวมถึงการรื้อทวนบทในเพลงร้องด้วย

การตีบทและใช้บท คือ การตีความบทประพันธ์ที่ใช้ประกอบในการแสดงโขน เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึก และการเลือกใช้ท่าที่เหมาะสมตามบทบาท
ฐานะ และลักษณะของตัวละคร

(ค) เครื่องมืออุปกรณ์และวัสดุที่จำเป็น

1. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ CB จะต้องเตรียมเครื่องเสียง และไฟล์เพลงที่เกี่ยวข้อง พร้อมด้วยอุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ พระขรรค์ลิง ตรี เป็นต้น
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องจัดเตรียมชุดแต่งกายสำหรับฝึกนาฏศิลป์ไทย (โจงกระเบน) ที่มีความสุภาพ

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

พิจารณาหลักฐานจากแฟ้มสะสมผลงานที่เป็นเอกสารรับรองผลงาน

รับรองความรู้ความสามารถที่ผ่านมาก่อนหน้าและให้ประเมินสมรรถนะของผู้เข้ารับการประเมินด้วยเครื่องมือประเมินความรู้และทักษะให้ครอบคลุมเกณฑ์การปฏิบัติงาน
ทักษะและความรู้ที่ต้องการของหน่วยสมรรถนะนี้